Predkladacia správa

Materiál Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej „NKÚ SR“, „úrad“) o vybraných výsledkoch kontrolných akcií zameraných na oblasť zdravotníctva vykonaných v rokoch 2022 a 2023 predkladá predseda NKÚ SR ako iniciatívny materiál.

Dlhodobé zaostávanie slovenského zdravotníctva vo výsledkoch naznačuje, že Slovensko má nedostatočný strategický prístup k tejto oblasti. A to aj napriek tomu, že táto verejná politika absorbuje druhý najväčší objem verejných zdrojov na Slovensku, hneď za sociálnym zabezpečením. Sektor zdravotníctva je preto prioritnou oblasťou vo všetkých aspektoch, ktoré NKÚ SR zohľadňuje pri strategickom plánovaní svojej kontrolnej činnosti.

V rokoch 2022 a 2023 NKÚ SR vykonal niekoľko kontrol v tejto oblasti, pričom zistenia boli natoľko vážne, že bolo nevyhnutné informovať o nich vládu SR. Na februárovom rokovaní v roku 2023 bol vláde SR predložený materiál NKÚ SR s názvom "Kontroly v oblasti zdravotníctva vykonané v roku 2022". Materiál sumarizoval výsledky štyroch kontrol:

1. Národné zdravotné registre Národného centra zdravotníckych informácií,
2. Využívanie systému eZdravie,
3. Implementácia klasifikačného systému DRG v podmienkach Slovenskej republiky,
4. Kontrola hospodárenia vybraných poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby.

Okrem zistení z kontrol predložený dokument tiež obsahoval množstvo návrhov a odporúčaní NKÚ SR, ktoré mali reagovať na zistené problémy.

Hlavným cieľom tohto v súčasnosti predkladaného aktualizovaného dokumentu je poskytnúť informácie o tom, do akej miery boli odvtedy odporúčania NKÚ SR implementované do praxe (údaje k októbru 2023) a aké sú v tejto súvislosti výsledky slovenského zdravotníctva. Okrem informácií o týchto kontrolách materiál obsahuje aj hlavné zistenia zo stanovísk NKÚ SR k návrhom štátneho rozpočtu a štátneho záverečného účtu od roku 2022 a súhrn výsledkov dvoch najnovších kontrol v oblasti zdravotníctva ukončených začiatkom roku 2024:

5. Zdravotnícke zariadenia – nemocnice zverené do správy VÚC,
6. Príprava a realizácia investičných projektov národnej nemocnice Rázsochy a Univerzitnej nemocnice sv. Martina.

Dlhodobo neuspokojivé výsledky slovenského zdravotníctva naznačujú, že existujú závažné systémové problémy v jeho fungovaní. Popri dlhodobo komunikovanom probléme podfinancovania zdravotníctva hrá rovnako dôležitú úlohu aj nedostatočné strategické riadenie rezortu. Tento fakt preukázala aj analytická štúdia NKÚ SR z roku 2022, v ktorej NKÚ SR konštatoval, že Ministerstvo zdravotníctva SR rezignovalo na úlohu nositeľa verejnej politiky a regulácie. Nedostatočné strategické riadenie má značný podiel aj na ďalších problémoch v rôznych oblastiach slovenského zdravotníctva. Tento dokument upozorňuje na niektoré z problémov, na ktoré sa NKÚ SR zameriaval vo svojej kontrolnej činnosti v rokoch 2022 a 2023:

- nedostatky v rozpočtovom procese pri určovaní zdrojov pre zdravotníctvo,
- riziká v oblasti zdravotníckeho personálu,
- riziko neefektívneho vynakladania verejných zdrojov na nákup vakcín, ktoré neboli využité,
- pretrvávajúca zadlženosť zdravotníckych zariadení,
- nedostatočná kvalita a dostupnosť zdravotníckych dát a súvisiace plnenie účelu NCZI,
- nedostatky vo fungovaní a využívaní systému eZdravie,
- nedostatočná implementácia systému DRG,
- hospodárenie poskytovateľov záchrannej služby,
- nedostatočná starostlivosť o zverený majetok pri správe zdravotníckych zariadení na úrovni VÚC,
- riziko nedostatočnej pripravenosti na čerpanie prostriedkov z plánu obnovy a odolnosti určených na investície do výstavby a modernizácie nemocníc.

Hoci v niektorých prípadoch boli na základe odporúčaní NKÚ SR prijaté isté opatrenia, v žiadnej z týchto oblastí nedošlo k úplnému vyriešeniu existujúcich problémov a rizík. Preto si všetky tieto témy vyžadujú ďalšiu pozornosť relevantných aktérov. Okrem toho je dôležité zohľadniť aj ďalšie významné problémy, akými sú napríklad:

- nedostatočná účinnosť preventívnej zdravotnej starostlivosti,
- finančné problémy Všeobecnej zdravotnej poisťovne,

- riziko vážnych problémov v ambulantnom sektore.
- neefektívne nakladanie s finančnými prostriedkami na lieky v uzavretých zmluvách medzi MZ SR a farmaceutickými firmami,
- spätné preskúmanie vybraných aspektov manažovania pandémie Covid-19.

Podľa názoru NKÚ SR by tieto témy mali byť v centre pozornosti tvorcov a realizátorov zdravotnej politiky. Základným odporúčaním pre slovenské zdravotníctvo je zlepšiť jeho strategické riadenie, čo by sa malo postupne prejaviť riešením problémov vo všetkých podoblastiach a viesť k zlepšeniu výsledkov.